رویداد

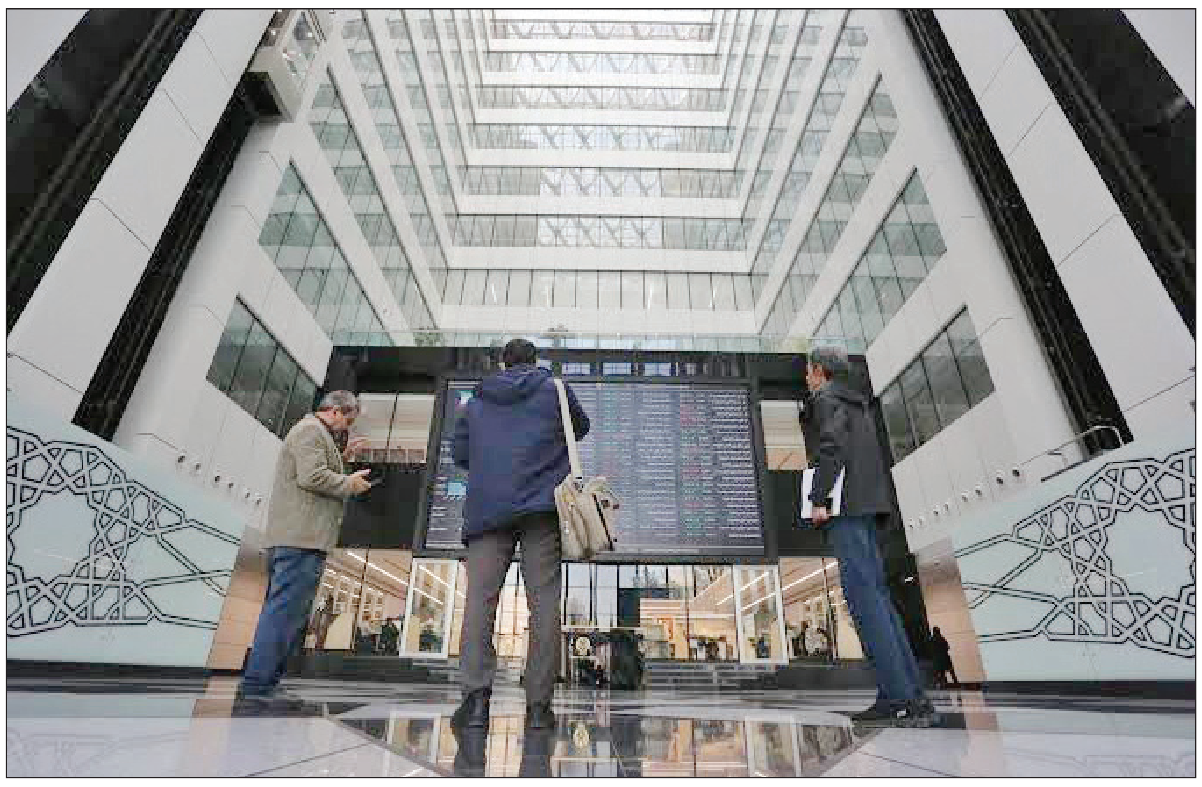
صندوق‌های پروژه از بازطراحی تا توسعه ابزارهای تأمین مالی زیرساخت

هفتمین نشست «فصل مشترک؛ نهاد و ناظر» به همت معاونت نظارت بر نهادهای مالی سازمان بورس و اوراق بهادار و با حضور جمعی از مدیران ارشد نهادهای مالی و فعالان بازار سرمایه برگزار شد. سلسله نشست‌های «فصل مشترک» با هدف ایجاد بستری برای گفت‌وگوی مستقیم و تخصصی میان نهاد ناظر و فعالان صنعت، شناسایی مسائل اجرایی و مقرراتی و بررسی راهکارهای توسعه نهادها و ابزارهای مالی برگزار می‌شود. در هفتمین نشست این مجموعه، موضوع «تأمین مالی پروژه، آسیب‌شناسی صندوق‌های پروژه و توسعه ساختارهای تأمین مالی پروژه» در دستور کار قرار گرفت. در آغاز نشست، با اشاره به سابقه شکل‌گیری صندوق‌های پروژه در بازار سرمایه از سال ۱۳۹۶، بر ضرورت بازنگری در تجربه نزدیک به یک دهه فعالیت این ابزار و شناسایی دلایل توسعه محدود آن تأکید شد. یکی از محورهای اصلی گفت‌وگو، تفاوت ماهیت صندوق‌های پروژه با صندوق‌های سرمایه‌گذاری متعارف بود. صندوق پروژه صرفاً یک صندوق با مقررات متفاوت نیست، بلکه ساختاری برای تأمین مالی فعالیت‌های بلندمدت است که باید ویژگی‌های پروژه، ریسک‌های مرحله ساخت، افق سرمایه‌گذاری و نحوه خروج سرمایه‌گذاران در طراحی آن مورد توجه قرار گیرد. در این بخش، نقش سرمایه‌گذاران نهادی و بلندمدت در تأمین مالی پروژه‌ها و همچنین ظرفیت شرکت‌های تأمین سرمایه برای شناسایی طرح‌های اقتصادی، طراحی ساختارهای مناسب و پیوند دادن پروژه‌ها با منابع سرمایه‌گذاران مورد تأکید قرار گرفت. همچنین معاونت نظارت بر نهادهای مالی سازمان بورس و اوراق بهادار آمادگی خود را برای دریافت و بررسی پیشنهادهای مشخص فعالان صنعت درباره اصلاح ساختار صندوق‌های پروژه و رفع موانع مقرراتی و اجرایی اعلام کرد. همایون دارابی مدیرعامل سبدگردان داریوش، در این نشست با اشاره به ظرفیت شرکت‌های سهامی پروژه، توسعه این ساختار را در کنار صندوق‌های پروژه از مسیرهای قابل استفاده برای تأمین مالی طرح‌های اقتصادی دانست. او با اشاره به تجربه شکل‌گیری شرکت‌های سهامی برای اجرای طرح‌های صنعتی و معدنی، بر بهره‌گیری از ظرفیت نهادهای مالی باسابقه در طراحی و اجرای ساختارهای تأمین مالی تأکید کرد. دارابی پیشنهاد کرد ترکیب دارایی‌های تکمیل‌شده و درآمدزا با پروژه‌های در حال اجرا، به عنوان راهکاری برای تنوع‌بخشی و مدیریت ریسک در ساختارهای سرمایه‌گذاری پروژه‌محور بررسی شود. بهنام چاوشی رییس کارگروه صندوق‌های سرمایه‌گذاری و مدیرعامل سبدگردان بازده نیز با تأکید بر تفاوت ماهوی صندوق‌های پروژه با صندوق‌های سرمایه‌گذاری متعارف، تناسب ساختار حقوقی و مقرراتی این ابزار با ویژگی‌های اجرایی و اقتصادی پروژه‌ها را ضروری دانست. او همچنین بر اهمیت توجه به چارچوب‌های کلان و الزامات مالیاتی در توسعه ابزارهای تأمین مالی پروژه تأکید کرد. احسان مرادی مدیرعامل تأمین سرمایه لوتوس پارسیان هم با اشاره به تفاوت نیازهای مالی پروژه در مراحل مختلف توسعه، پیشنهاد کرد ساختارهای تأمین مالی امکان انعطاف بیشتری متناسب با پیشرفت پروژه و ارزش ایجادشده در هر مرحله داشته باشد. او تأکید کرد: در ارزش‌گذاری پروژه‌ها، علاوه بر دارایی‌های فیزیکی، باید مجوزها، امکانات، زیرساخت‌ها و ظرفیت‌هایی که در جریان پیشرفت پروژه ایجاد می‌شوند نیز مورد توجه قرار گیرد. مرادی استفاده از قراردادهای اجرایی دارای زمان‌بندی مشخص، طراحی مشوق‌های مبتنی بر تکمیل پروژه برای مدیران و بهره‌گیری از تیم‌های تخصصی متناسب با حوزه فعالیت هر پروژه را از الزامات مدیریت موثر صندوق‌های پروژه برشمرد. او پیشنهاد کرد درباره نحوه ترکیب دارایی‌ها و مدیریت منابع صندوق در دوره ساخت، با توجه به شرایط تورمی و افق زمانی اجرای پروژه، بازنگری شود. علی حدادی نماینده صندوق پروژه نور و مدیر سرمایه‌گذاری شرکت مشاور سرمایه‌گذاری امین نیکان آفاق نیز با اشاره به تجربیات این نوع از صندوق‌ها، بر ضرورت برخورداری اعضای هیات‌مدیره و ناظران فنی از تخصص متناسب با ماهیت پروژه تأکید کرد. او هماهنگی چارچوب ارزیابی ناظر فنی با الزامات نظارتی سازمان بورس را ضروری دانست و بررسی مشوق‌های توسعه صندوق‌های زمین و ساختمان و مشارکت صنایع در تأمین مالی زیرساخت‌ها را پیشنهاد کرد. محدثه رزاقی معاون تأمین مالی شرکت تأمین سرمایه خلیج فارس هم با اشاره به ظرفیت صندوق‌های پروژه برای توسعه زیرساخت‌ها، طراحی مشوق‌های اقتصادی متناسب با سرمایه‌گذاری بلندمدت را از عوامل موثر در گسترش این ابزارها دانست. او پیشنهاد کرد؛ با استفاده از تجربه برخی سیاست‌های حمایتی در حوزه نیروگاهی، امکان مشارکت شرکت‌ها و صنایع مصرف‌کننده زیرساخت‌هایی مانند برق و آب در صندوق‌های تخصصی توسعه زیرساخت بررسی شود. رزاقی ایجاد ساختارهای سرمایه‌گذاری زیرساختی با قابلیت تأمین مالی پروژه‌های متعدد و بازچرخانی منابع را از ظرفیت‌های قابل بررسی عنوان کرد و بر ضرورت تعیین سازوکار خروج سرمایه‌گذاران و مسیر فعالیت صندوق پس از تکمیل پروژه تأکید داشت. مجید پورنعمت مدیرعامل گروه خدمات بازار سرمایه آرمان آتی نیز با تفکیک مسائل طراحی ساختار از چالش‌های اجرای عملیاتی صندوق‌های پروژه، بر اهمیت مشوق‌های اقتصادی در توسعه این ابزار تأکید کرد. او شفاف‌سازی و بررسی ظرفیت‌های حمایتی و مالیاتی قابل استفاده در تأمین مالی پروژه‌های زیرساختی را از موضوعات مهم برای توسعه این بازار دانست. مصطفی امیدقائمی مدیرعامل تأمین سرمایه کاردان هم با اشاره به پیچیدگی‌های حقوقی و اجرایی پروژه‌های بزرگ، بر ضرورت استفاده از ظرفیت قراردادهای بلندمدت و حقوق ناشی از آنها در طراحی ساختارهای تأمین مالی تأکید کرد. او با اشاره به برخی پروژه‌های مستقر در شهرک‌های صنعتی و طرح‌های مبتنی بر قراردادهای بهره‌برداری، توجه به قراردادهای معتبر و درآمدهای آتی پروژه را در کنار دارایی‌های فیزیکی، از مولفه‌های مهم طراحی مدل‌های تأمین مالی دانست. امیر هامونی مدیرعامل گروه سرمایه‌گذاری ثروت فدک نیز با اشاره به تجربه شرکت‌های سهامی عام در بازار سوم فرابورس، توسعه این ساختار را یکی از ظرفیت‌های بازار سرمایه برای تأمین مالی فعالیت‌های اقتصادی دانست و بر استفاده از منابع ارزی حاصل از صادرات و طراحی مشوق‌های متناسب، برای تأمین مالی پروژه‌های دارای نیاز ارزی تاکید کرد. این گزارش حاکی است: مباحث هفتمین نشست «فصل مشترک؛ نهاد و ناظر» بر ضرورت نگاهی فراتر از ساختار فعلی صندوق‌های پروژه و توسعه مجموعه‌ای از ابزارها و سازوکارهای مکمل برای تأمین مالی مراحل مختلف عمر پروژه متمرکز بود.

«تعادل» روند معاملات بازار سهام را بررسی می‌کند

هفته طلایی بورس با ورود پول تاریخی

بازار سهام در هفته گذشته روزهای پرنوسان و متفاوتی را پشت سر گذاشت، اما در نهایت توانست با ثبت بازدهی مثبت، بار دیگر رکوردشکنی کند و به محدوده ۸.۴ میلیونی برسد. این صعود در شرایطی رقم خورد که همچنان سایه ریسک‌های سیاسی و احتمال وقوع جنگ بر بازار سرمایه سنگینی می‌کند و فضای معاملات از ثبات و آرامش کافی برخوردار نیست. از سوی دیگر، بازارهای موازی نیز در هفته‌های اخیر روندی نوسانی داشته‌اند و بسیاری از آنها با کاهش قیمت مواجه شده‌اند؛ موضوعی که می‌تواند بر جابه‌جایی نقدینگی میان بازارها و تغییر رفتار سرمایه‌گذاران اثرگذار باشد.

بازار سهام تهران هفته‌ای پرتحرک و صعودی را پشت سر گذاشت؛ هفته‌ای که در آن افزایش شاخص‌ها با رشد محسوس ارزش معاملات و ورود قابل توجه نقدینگی حقیقی همراه شد. بررسی روند معاملات نشان می‌دهد تقاضا در بیشتر روزهای هفته بر عرضه غلبه داشت و همین موضوع زمینه‌ساز ثبت بازدهی قابل توجه در بازار سهام شد. بااین‌حال، معاملات روز چهارشنبه نشان داد که افزایش ارتفاع شاخص‌ها همچنان با مقاومت فروشندگان در محدوده‌های حساس قیمتی روبرو است.

شاخص کل بورس که در پایان آخرین روز معاملاتی هفته گذشته در ارتفاع ۷ میلیون و ۹۱۲ هزار واحد قرار داشت، در پایان معاملات چهارشنبه این هفته به ۸ میلیون و ۴۲۷ هزار و ۳۱۴ واحد رسید. به‌این‌ترتیب، نماگر اصلی بازار طی پنج‌روز معاملاتی ۵۱۵ هزار و ۳۱۴ واحد افزایش یافت و بازدهی حدود ۶.۵۲ درصدی را ثبت کرد.

در همین مدت، شاخص کل هم‌وزن نیز عملکرد مثبتی داشت. این شاخص از سطح ۲ میلیون و ۲۲۹ هزار واحد در پایان هفته گذشته به ۲ میلیون و ۳۵۶ هزار و ۴۳۳ واحد رسید و با رشد ۱۲۷ هزار و ۴۳۳ واحدی، بازدهی حدود ۵.۷۲ درصدی را تجربه کرد. نزدیکی بازدهی دو شاخص نشان می‌دهد که موج صعودی بازار تنها به شرکت‌های بزرگ و نمادهای شاخص‌ساز محدود نبوده و سهام شرکت‌های کوچک و متوسط نیز در این روند مشارکت داشته‌اند.

عبور ارزش معاملات هفتگی از ۲۲۰ هزار میلیارد تومان

در کنار رشد شاخص‌ها، افزایش ارزش معاملات یکی دیگر از ویژگی‌های مهم بازار سهام در هفته جاری بود. ارزش معاملات سهام، حق تقدم و صندوق‌های سهامی در پنج‌روز معاملاتی به ترتیب به ۳۳ هزار و ۴۲۳، ۵۱ هزار و ۷۱۸، ۴۲ هزار و ۹۱۹، ۳۴ هزار و ۷۲۸ و ۵۷ هزار و ۷۹۰ میلیارد تومان رسید.

براین‌اساس، مجموع ارزش معاملات این بخش از بازار در طول هفته به ۲۲۰ هزار و ۵۷۸ میلیارد تومان رسید و میانگین روزانه ارزش معاملات نیز حدود ۴۴ هزار و ۱۱۵ میلیارد تومان بود. بررسی این ارقام نشان می‌دهد که نقدشوندگی و گردش معاملات در هفته جاری در سطح قابل توجهی قرار داشت.

چهارشنبه با ثبت ارزش معاملات ۵۷ هزار و ۷۹۰ میلیارد تومانی، بیشترین حجم ارزش معاملات روزانه را در میان روزهای هفته به خود اختصاص داد. این رقم در زمره بالاترین ارزش معاملات روزانه تاریخ بورس تهران قرار می‌گیرد. افزایش گردش معاملات در آخرین روز هفته، هم‌زمان با نزدیک‌شدن شاخص کل به محدوده سقف تاریخی، نشان داد که تحرک خریداران و فروشندگان در این محدوده به شکل محسوسی افزایش یافته است.

ورود ۱۸.۵ همت پول حقیقی به بورس

جریان نقدینگی حقیقی نیز در هفته جاری یکی از مهم‌ترین نشانه‌های تقویت تقاضا در بازار سهام بود. در روز شنبه، ۵ هزار و ۸۰۷ میلیارد تومان پول حقیقی وارد سهام، حق تقدم و صندوق‌های سهامی شد. باوجوداین شروع مثبت، بازار در روز یکشنبه با خروج ۳ هزار و ۲۷۴ میلیارد تومان نقدینگی حقیقی مواجه شد.

این روند در روز دوشنبه تغییر کرد و بار دیگر ۳ هزار و ۹۰۰ میلیارد تومان پول حقیقی به بازار وارد شد. اما نقطه اوج ورود نقدینگی در روز سه‌شنبه رقم خورد؛ جایی که خالص ورود پول حقیقی به ۱۱ هزار و ۴۸۹ میلیارد تومان رسید. این میزان ورود نقدینگی به عنوان بالاترین رقم ثبت‌شده در تاریخ بورس تهران گزارش شد.

در معاملات چهارشنبه نیز باوجود افزایش عرضه‌ها در نیمه دوم بازار، خالص ورود پول حقیقی همچنان مثبت باقی ماند و به ۵۹۰ میلیارد تومان رسید. در مجموع، محاسبات جریان نقدینگی پنج‌روز معاملاتی نشان می‌دهد خالص ورود پول حقیقی به سهام، حق تقدم و صندوق‌های سهامی به ۱۸ هزار و ۵۱۲ میلیارد تومان رسیده است.

باوجود خروج نقدینگی در روز یکشنبه و کاهش قدرت خرید معامله‌گران حقیقی در روز پایانی هفته، برآیند جریان پول همچنان از ورود قابل توجه سرمایه به بازار سهام حکایت دارد. این موضوع در کنار رشد ارزش معاملات، از افزایش فعالیت سرمایه‌گذاران در جریان صعود اخیر حکایت می‌کند.

سه‌شنبه؛ روز قدرت‌نمایی خریداران در بورس

بررسی وضعیت نمادها و سفارش‌های معاملاتی نشان می‌دهد سه‌شنبه ۱۹ آبان، قدرتمندترین روز بازار از منظر تقاضا بود. در این روز شاخص کل بیش از ۲۱۹ هزار واحد و شاخص هم‌وزن بیش از ۵۵ هزار واحد رشد کردند. هم‌زمان، ورود ۱۱ هزار و ۴۸۹ میلیارد تومان پول حقیقی و ثبت قدرت خرید ۱.۶۳، تصویری از برتری محسوس خریداران ارایه داد.

گستردگی تقاضا در این روز از وضعیت نمادهای معاملاتی نیز مشخص بود. تعداد نمادهای مثبت به ۹۱۵ مورد رسید، درحالی که تنها ۲۹ نماد در محدوده منفی معامله شدند. همچنین ۶۳۵ نماد با صف خرید مواجه بودند و تعداد صف‌های فروش تنها به ۶ مورد رسید. از سوی دیگر، ارزش سفارش‌های خرید از ۱۸ هزار و ۷۰۰ میلیارد تومان فراتر رفت. مجموعه این شاخص‌ها نشان می‌دهد که تقاضا در معاملات سه‌شنبه نه‌تنها در نمادهای بزرگ، بلکه در بخش وسیعی از بازار گسترش پیدا کرده بود.

در نقطه مقابل، یکشنبه ۱۷ آبان ضعیف‌ترین روز هفته از منظر وضعیت تقاضا بود. در این روز، باوجود رشد محدود شاخص کل، بیش از ۳ هزار و ۲۷۴ میلیارد تومان پول حقیقی از بازار خارج شد. تعداد نمادهای منفی به ۵۳۴ مورد رسید و از نمادهای مثبت پیشی گرفت. قدرت خرید حقیقی‌ها نیز به منفی ۱.۳۹ کاهش یافت. همچنین تعداد صف‌های فروش با ثبت ۱۸۸ مورد، اندکی بیشتر از ۱۸۳ صف خرید بود. این وضعیت نشان می‌داد که برخلاف روزهای پرتقاضای هفته، فروشندگان در معاملات یکشنبه قدرت بیشتری داشتند.

مقاومت تاریخی بازار

باوجود عملکرد مثبت شاخص‌ها و ورود نقدینگی قابل توجه، معاملات چهارشنبه نشان داد که محدوده ۸ میلیون و ۵۴۰ هزار واحد همچنان یکی از سطوح حساس پیش روی بورس تهران است. شاخص کل روز سه‌شنبه با شتاب زیادی به این محدوده نزدیک شد و در ابتدای معاملات چهارشنبه نیز توانست از ارتفاع ۸ میلیون و ۵۴۰ هزار واحد عبور کند؛ اما افزایش عرضه‌ها مانع از تثبیت شاخص در این سطح شد.

در جریان معاملات چهارشنبه، شاخص کل ابتدا بیش از ۱۸۰ هزار واحد رشد کرد، اما در ادامه بخشی از این افزایش را پس داد و در نهایت با رشد حدود ۶۹ هزار واحدی به کار خود پایان داد. هم‌زمان، قدرت خرید حقیقی‌ها به منفی ۱.۲۷ رسید و سرانه فروش از سرانه خرید فراتر رفت. این تغییر رفتار معاملاتی نشان می‌دهد که نزدیک‌شدن شاخص به محدوده حساس تاریخی، تمایل بخشی از معامله‌گران به شناسایی سود را افزایش داده است. به بیان دیگر، اگرچه روند هفتگی بورس همچنان صعودی بود، اما در پایان هفته نشانه‌هایی از احتیاط میان معامله‌گران نمایان شد.

عملکرد بورس تهران در هفته جاری از تقویت تقاضا، افزایش ارزش معاملات و ورود قابل توجه نقدینگی حقیقی حکایت دارد. رشد هم‌زمان شاخص کل و هم‌وزن نیز نشان می‌دهد که صعود بازار از گستردگی مناسبی برخوردار بوده است. بااین‌حال، واکنش فروشندگان به محدوده ۸ میلیون و ۵۴۰ هزار واحد می‌تواند مسیر معاملات هفته آینده را تحت‌تأثیر قرار دهد. اکنون حفظ تقاضا، تداوم ورود نقدینگی و توانایی بازار برای عبور و تثبیت در محدوده سقف تاریخی، از مهم‌ترین عواملی هستند که می‌توانند جهت حرکت بعدی بورس را مشخص کنند.

بازار سهام توانست یک مثبت با ورود نقدینگی قابل توجه را پشت سر بگذارد؛ اما مساله اساسی ورود نقدینگی نیست، بلکه پایدار بودن شرایط است. در اصل باید توجه داشت که شرایط بازار پایدار باشد و نقدینگی از بازار خارج نشود و به‌صورت مستمر در بازار در حال معامله باشد. زمانی که نقدینگی در بازار ادامه دارد و در بازار در حال معامله باشد آن زمان می‌توان به ورود نقدینگی جدید نیز امیدوار بود و درنهایت بازار سهام نیز می توانـد روزهای مثبت بیشتری را پشت سر بگذارد.

سمانه غیبی، فعال صنعت پتروشیمی و بازرگانی در گفت‌وگو با تعادل مطرح کرد:

صادرات پتروشیمی ایران قربانی توسعه ظرفیت چین می‌شود؟

یک فعال صنعت پتروشیمی هشدار داد که توسعه ظرفیت تولید چین و افزایش صادرات این کشور، رقابت را برای تولیدکنندگان ایرانی در بازارهای آسیایی دشوارتر کرده است. به گفته او، تهدید چین در بازار PVC و پلی‌پروپیلن جدی‌تر است، اما در محصولاتی مانند متانول و برخی گریدهای پلی‌اتیلن، این کشور همچنان به واردات وابستگی دارد.

به گزارش...، تغییر توازن عرضه و تقاضا در صنعت پتروشیمی چین، موقعیت این کشور را در تجارت محصولات پتروشیمی آسیا دگرگون کرده است. چین که سال‌ها یکی از مهم‌ترین مقاصد صادراتی تولیدکنندگان منطقه، از جمله ایران، بود، اکنون در بخشی از بازار به رقیب آنها تبدیل شده است. افزایش ظرفیت تولید، ضعف تقاضای داخلی و گسترش صادرات چین، به‌ویژه در بازارهای هند و جنوب‌شرق آسیا، فشار تازه‌ای بر صادرکنندگان وارد کرده است.

سمانه غیبی، فعال صنعت پتروشیمی و بازرگانی در گفت‌وگو با تعادل با اشاره به تغییر موقعیت چین در بازارهای منطقه اظهار کرد: دیگر نمی‌توان چین را صرفاً خریدار محصولات پتروشیمی دانست. این کشور در برخی محصولات همچنان واردکننده بزرگی است، اما در برخی دیگر، ظرفیت تولید از نیاز بازار داخلی پیشی گرفته و تولیدکنندگان چینی برای فروش محصولات خود به بازارهای صادراتی روی آورده‌اند.

وی تأکید کرد: این تغییر در همه محصولات یکسان نیست و بررسی رقابت چین با ایران باید به تفکیک محصول و حتی گرید انجام شود. آنچه برای صادرکنندگان ایرانی اهمیت دارد، شناخت بازارهایی است که احتمال افزایش عرضه چین در آنها بیشتر است.

PVC؛ جدی‌ترین میدان رقابت با چین

غیبی با اشاره به تحولات بازار PVC گفت: چین در این محصول به یکی از عرضه‌کنندگان مهم بازار آسیا تبدیل شده است. براساس داده‌های موسسه ICIS، صادرات PVC چین در هشت‌ماهه نخست سال ۲۰۲۶ به حدود ۳.۳۱ میلیون تن رسیده که نسبت به مدت مشابه سال قبل ۱۴.۲ درصد افزایش داشته است. همچنین سهم چین از واردات PVC هند در این دوره به ۵۲ درصد رسیده است. وی افزود: بخشی از مزیت تولیدکنندگان چینی به استفاده از زغال‌سنگ در تولید PVC کاربیدی بازمی‌گردد. این شیوه تولید، وابستگی مستقیم آنها به خوراک‌های نفتی را کاهش می‌دهد. در کنار این مزیت، رکود بخش مسکن چین نیز موجب شده بخشی از عرضه به بازارهای خارجی منتقل شود.

این فعال صنعت پتروشیمی ادامه داد: برای صادرکننده ایرانی، مساله فقط افزایش حجم صادرات چین نیست؛ بلکه رقابت با تولیدکنندگانی است که در بعضی بازارها امکان عرضه مستمر و قیمت‌گذاری رقابتی دارند. غیبی به واکنش هند در برابر واردات PVC چین نیز اشاره کرد و گفت: پیشنهاد وضع عوارض جبرانی موقت بر برخی محموله‌های چینی نشان می‌دهد افزایش صادرات این کشور با مقاومت تجاری مواجه شده است. بااین‌حال، محدودیت صادرات چین به یک بازار ممکن است عرضه این کشور را به سایر مقاصد منتقل کند و فشار رقابتی را در بازارهای دیگر افزایش دهد.

پلی‌پروپیلن؛ چین سهم بازار رقبا را می‌گیرد

غیبی درباره بازار پلی‌پروپیلن اظهار کرد: چین برای سال ۲۰۲۶ راه‌اندازی حدود ۴.۵۵ میلیون تن ظرفیت جدید را برنامه‌ریزی کرده است. افزایش ظرفیت در شرایطی اتفاق می‌افتد که تقاضای داخلی به‌اندازه تولید رشد نکرده و همین موضوع انگیزه صادرات را تقویت می‌کند. اهمیت این تغییر در بازار هند آشکارتر است. براساس آمار ICIS، سهم چین از واردات پلی‌پروپیلن هند در نیمه نخست ۲۰۲۶ به ۴۵ درصد رسیده، درحالی که در دوره مشابه سال قبل تنها ۸ درصد بوده است. وی افزود: بخشی از صادرات پتروشیمی ایران به گریدهای عمومی اختصاص دارد؛ محصولاتی که خریدار می‌تواند آنها را از چند عرضه‌کننده مختلف تأمین کند. در چنین بازاری، اختلاف محدود قیمت، هزینه حمل، زمان تحویل و اعتبار فروشنده می‌تواند مسیر سفارش‌ها را تغییر دهد.

به گفته غیبی، افزایش حضور چین در بازارهای آسیایی به این معناست که صادرکنندگان ایرانی علاوه بر حفظ مشتریان فعلی، باید برای رقابت با عرضه‌کنندگان جدید نیز برنامه داشته باشند.

پلی‌اتیلن؛ رقابت به نوع محصول بستگی دارد

این فعال بازرگانی درباره وضعیت پلی‌اتیلن گفت: تصویر بازار این محصول با PVC و پلی‌پروپیلن متفاوت است. چین برای سال جاری حدود ۶.۲ میلیون تن ظرفیت جدید پلی‌اتیلن برنامه‌ریزی کرده و وابستگی آن به واردات کاهش یافته، اما همچنان بخشی از نیاز خود را از بازار جهانی تأمین می‌کند.

وی افزود: فشار رقابتی در گریدهای عمومی که تولید داخلی چین در آنها افزایش یافته، بیشتر است. در مقابل، برخی گریدهای تخصصی همچنان بازار متفاوتی دارند و رقابت در آنها بیش از قیمت، به مشخصات فنی، کیفیت پایدار و قابلیت تأمین وابسته است. غیبی تأکید کرد: توسعه گریدهای تخصصی می‌تواند بخشی از پاسخ ایران به افزایش رقابت باشد، اما این تغییر به سرمایه‌گذاری، فناوری و شناخت دقیق نیاز مشتریان وابسته است. بنابراین، نمی‌توان انتظار داشت تولیدکننده صرفاً با تغییر سیاست فروش، وارد بازار محصولات با ارزش افزوده بالاتر شود.

متانول؛ مساله ایران وابستگی به بازار چین است

غیبی با اشاره به جایگاه متفاوت متانول اظهار کرد: چین همچنان یکی از مهم‌ترین خریداران متانول ایران است. واردات متانول این کشور در هشت‌ماهه نخست ۲۰۲۶ به حدود ۵.۵۸ میلیون تن رسیده و این رقم نشان می‌دهد بازار چین همچنان به عرضه خارجی نیاز دارد.

وی ادامه داد: البته توسعه ظرفیت تولید داخلی چین و تغییر شرایط عرضه جهانی، قدرت چانه‌زنی خریداران را تحت تأثیر قرار می‌دهد. چین در دوره اختلال عرضه خاورمیانه حتی توانست به‌صورت مقطعی به برخی بازارهای آسیایی متانول صادر کند، اما این اتفاق به معنای پایان وابستگی آن به واردات نیست. به گفته این فعال صنعت پتروشیمی، تهدید اصلی برای متانول ایران در شرایط فعلی، حذف کامل از بازار چین نیست؛ بلکه وابستگی بالا به یک مقصد صادراتی و کاهش قدرت چانه‌زنی در دوره‌های افزایش عرضه است.

تخفیف بیشتر، راه‌حل رقابت با چین نیست

غیبی در پاسخ به این پرسش که صادرکنندگان ایرانی چگونه باید با افزایش حضور چین در بازارهای منطقه مواجه شوند، گفت: نرخ برابری یوان می‌تواند بر رقابت‌پذیری صادرات چین اثر بگذارد، اما مساله اصلی را باید در افزایش ظرفیت تولید، هزینه تمام‌شده، ضعف تقاضای داخلی و امکانات تجاری و لجستیکی این کشور جست‌وجو کرد.

وی افزود: صادرکننده ایرانی نمی‌تواند برای حفظ سهم بازار، به کاهش مداوم قیمت متکی باشد. تنوع‌بخشی به مقاصد صادراتی، توسعه محصولات با ارزش افزوده بالاتر، شناخت نیاز مشتریان و ایجاد اطمینان درباره تحویل منظم، از الزاماتی است که اهمیت بیشتری پیدا کرده‌اند. این فعال صنعت پتروشیمی در پایان تأکید کرد: چین دیگر تنها یک بازار مصرف برای محصولات پتروشیمی ایران نیست. در بخشی از محصولات، به‌ویژه PVC و پلی‌پروپیلن، این کشور به رقیبی تبدیل شده که می‌تواند سهم عرضه‌کنندگان دیگر را در بازارهای منطقه کاهش دهد. صادرکنندگان ایرانی باید این تغییر را در برنامه‌ریزی تجاری خود جدی بگیرند.

اخبار

«بله» در بورس تهران پذیرفته شد

سهام نخستین پیام‌رسان بومی روی تابلوی بورس تهران می‌رود. پیام‌رسان «بله»، از زیرمجموعه‌های بانک ملی ایران، در بورس تهران پذیرفته شد. بانک ملی اعلام کرده پذیرش پیام‌رسان «بله» در بورس تهران، بخشی از راهبرد این بانک برای واگذاری فعالیت‌های اقتصادی به سازوکارهای بازار سرمایه و خروج از بنگاه‌داری است. محمد بیانی مدیر ارتباطات بورس تهران با تایید پذیرش «پیام‌رسان بله» اعلام کرد: بورس تهران هم‌سو با سیاست‌های دولت و وزارت اقتصاد برای کمک به توسعه اقتصاد دیجیتال با پذیرش و عرضه پیام‌رسان بله موافقت کرده است. گزارش روابط عمومی بانک ملی ایران هم حاکی است؛ این بانک برای حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان و فعالان اقتصاد دیجیتال و در ادامه برنامه خروج از بنگاهداری، تصمیم گرفته شرکت بله را وارد بازار سرمایه کند. با پذیرش «بله» در بورس، زمینه عرضه اولیه سهام این شرکت در بورس تهران فراهم خواهد شد. با آغاز عرضه، علاقه‌مندان می‌توانند با خرید سهام در مالکیت و مسیر رشد بله سهیم شوند. «بله» در سال‌های اخیر به یکی از بازیگران زیست‌بوم اقتصاد دیجیتال کشور تبدیل شده است. پذیرش در بورس اوراق بهادار، گامی مهم در مسیر توسعه و بلوغ کسب‌وکار بله به شمار می‌رود. این اتفاق به افزایش شفافیت، تقویت ساختارهای شرکتی و گسترش مسیرهای رشد و سرمایه‌گذاری کمک می‌کند و بله را وارد مرحله‌ای تازه از فعالیت‌های اقتصادی و مالی می‌کند. حضور شرکت‌های فناور و دانش‌بنیان در بورس، علاوه بر تنوع‌بخشی به سبد سرمایه‌گذاران، به تأمین مالی پایدار این شرکت‌ها و تقویت اقتصاد دانش‌بنیان نیز یاری می‌رساند.

دستکاری بورس، در قوانین ترکیه چه مجازاتی دارد؟

تسنیم | قانون شماره ۶۳۶۲ ترکیه برای دستکاری معاملاتی و اطلاعاتی مجازات کیفری پیش‌بینی کرده است. بحران صندوق‌های سرمایه‌گذاری ترکیه بار دیگر توجه‌ها را به چارچوب قانونی مقابله با دستکاری بازار جلب کرده است. در مرکز این چارچوب، قانون بازار سرمایه ترکیه به شماره ۶۳۶۲ قرار دارد؛ قانونی که در سال ۲۰۱۲ تصویب شد و مقررات مربوط به بازارهای سرمایه، فعالیت نهادهای مالی، حمایت از سرمایه‌گذاران و مقابله با تخلفات بازار را در بر می‌گیرد. متن انگلیسی قانون در وب‌سایت رسمی هیات بازار سرمایه ترکیه (SPK) در دسترس است. یکی از مواد مهم این قانون، ماده ۱۰۷ است که دستکاری بازار را در دو دسته اصلی بررسی می‌کند؛ دستکاری مبتنی بر معاملات و دستکاری مبتنی بر اطلاعات. براساس توضیح رسمی SPK، در نوع نخست، رفتارهایی مانند خریدوفروش، ارسال سفارش، لغو یا تغییر سفارش و جابه‌جایی میان حساب‌ها، هنگامی که با هدف ایجاد تصور نادرست یا گمراه‌کننده درباره قیمت، تغییرات قیمت، عرضه یا تقاضای ابزارهای مالی انجام شوند، می‌توانند مشمول عنوان دستکاری معاملاتی قرار گیرند. بنابراین، صرف خرید یا فروش یک سهم یا حتی انجام معاملات پرتعداد، به‌تنهایی مصداق دستکاری نیست؛ عنصر هدف و اثر گمراه‌کننده رفتار باید با شواهد اثبات شود. در توضیح رسمی نهاد ناظر ترکیه آمده است برای دستکاری مبتنی بر معاملات، مجازات حبس سه تا پنج سال و جزای نقدی قضایی از پنج‌هزار تا ده‌هزار روز پیش‌بینی شده است. همچنین میزان جزای نقدی نمی‌تواند از منفعت حاصل از ارتکاب جرم کمتر باشد. این موضوع اهمیت اقتصادی پرونده‌های دستکاری را نشان می‌دهد؛ زیرا قانون تلاش می‌کند هزینه ارتکاب تخلف را به گونه‌ای تعیین کند که سود احتمالی حاصل از آن، از مجازات مالی بیشتر نباشد. دسته دوم، دستکاری مبتنی بر اطلاعات است. طبق ماده ۲/۱۰۷، ارایه اطلاعات نادرست یا گمراه‌کننده، انتشار شایعه، خبر یا تفسیر با هدف اثرگذاری بر قیمت یا ارزش ابزارهای مالی یا تصمیم سرمایه‌گذاران و کسب منفعت از این طریق، می‌تواند جرم تلقی شود. براساس توضیح SPK، مجازات این رفتار نیز حبس سه تا پنج سال و جزای نقدی تا پنج‌هزار روز است. در این بخش، نقش رسانه‌ها، تحلیلگران، مدیران شرکت‌ها و افرادی که اطلاعات اثرگذار بر تصمیم سرمایه‌گذاران منتشر می‌کنند، اهمیت پیدا می‌کند؛ هرچند انتشار تحلیل اشتباه یا پیش‌بینی نادرست به‌خودی‌خود جرم نیست و باید عناصر قانونی جرم احراز شود. ماده ۱۰۴ قانون بازار سرمایه نیز به اقدامات مختل‌کننده بازار می‌پردازد. براساس توضیح SPK، این ماده مبنای مقرراتی برای شناسایی رفتارهایی است که بدون توجیه اقتصادی یا مالی معقول، نظم، شفافیت و ثبات عملکرد بورس و سایر بازارهای سازمان‌یافته را مختل می‌کنند. مقررات اجرایی مرتبط با این ماده در ابلاغیه VI-۱۰۴،۱ با عنوان اقدامات مختل‌کننده بازار تشریح شده است. بنابراین، همه رفتارهای آسیب‌زننده به بازار الزاما در قالب جرم دستکاری موضوع ماده ۱۰۷ بررسی نمی‌شوند؛ برخی رفتارها ممکن است در چارچوب اقدامات نظارتی و اداری قرار گیرند. در پرونده اخیر، SPK اعلام کرده است درباره معاملات سهام Özata Denizcilik علیه ۱۱ نفر شکایت کیفری ثبت کرده و برای ۱۱ شخص حقیقی و دو شرکت مرتبط با Tera محدودیت معاملاتی دوساله در بورس و بازارهای سازمان‌یافته اعمال کرده است. در گزارش منتشرشده از سوی TRT Haber، مبنای شکایت کیفری ماده ۱/۱۰۷ قانون بازار سرمایه عنوان شده است.

برق ۲۶ نیروگاه تجدیدپذیر پذیرفته شد

فرآورده‌های هیدروکربوری و برق ۲۶ نیروگاه تجدیدپذیر در کمیته عرضه بورس انرژی ایران پذیرش و با تخصیص ۴.۵ میلیون گواهی صرفه‌جویی گاز طبیعی و ۷۳.۷ میلیون گواهی صرفه‌جویی برق به متقاضیان موافقت شد. دویست و چهل و چهارمین کمیته عرضه بورس انرژی ایران عصر روز سه‌شنبه ۱۹ آبان ۱۴۰۵ برگزار و درباره پذیرش حامل‌های انرژی در بازارهای فیزیکی، فرعی و تخصیص گواهی‌های صرفه‌جویی تصمیم‌گیری شد. در این نشست، در بازار فیزیکی بورس انرژی ایران حامل‌های انرژی نیتروژن K۱۱-۱۲، روغن فرآیند RAE۶۰، برق ۲۶ نیروگاه تجدیدپذیر و یک نیروگاه تولید پراکنده مورد پذیرش قرار گرفت. در بازار فرعی بورس انرژی ایران نیز با پذیرش حامل‌های انرژی شامل نفت‌گاز، بایودیزل BIOCO۲، متانول و برق ۲ شرکت خرده‌فروش و پذیرش مجدد متانول و برق ۱۸ شرکت خرده‌فروش موافقت شد. علاوه بر این، در جریان این نشست، با تخصیص در مجموع ۴ میلیون و ۵۴۸ هزار و ۳۹۳ گواهی صرفه‌جویی گاز طبیعی و ۷۳ میلیون و ۷۳۱ هزار و ۸۸۱ گواهی صرفه‌جویی برق به متقاضیان موافقت شد.